

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΙΚΑΙΟ

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ • ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΔΟΜΗΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ - ΜΝΗΜΕΙΑ

Γ.Χ. Σμπώκος,

Δ.Ν., Υπεύθυνος Επιτροπής Περιβάλλοντος
ΔΣΗ, Συντονιστής LIFE NATURA THEMIS

Η περιβαλλοντική εγκληματικότητα
όπως αποτυπώνεται στη σύγχρονη
μνημονιακή πραγματικότητα -
Στατιστική και νομοθετική θεώρηση

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΝΑΤΥΠΟ

nbonline.gr

ΨΗΦΙΑΚΗ ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Γ.Χ. Σμπώκος,
Δ.Ν., Υπεύθυνος Επιτροπής Περιβάλλοντος ΔΣΗ, Συντονιστής LIFE NATURA THEMIS

Η περιβαλλοντική εγκληματικότητα
όπως αποτυπώνεται στη σύγχρονη μνημονιακή
πραγματικότητα - Στατιστική
και νομοθετική θεώρηση

Ανάτυπο από το «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΙΚΑΙΟ»

Τεύχος 2 / Έτος 2018

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

Μαυρομικάλη 23, 106 80 Αθήνα • Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Η περιβαλλοντική εγκληματικότητα όπως αποτυπώνεται στη σύγχρονη μνημονιακή πραγματικότητα - Στατιστική και νομοθετική θεώρηση

Γ.Χ. ΣΜΠΩΚΟΣ, Δ.Ν., Υπεύθυνος Επιτροπής Περιβάλλοντος ΔΣΗ, Συντονιστής LIFE NATURA THEMIS

Το πρόγραμμα Life Natura Themis, ένα πρότυπο ερευνητικό πρόγραμμα που υλοποιείται στην Κρήτη, μελετά για πρώτη φορά την ανατομία του περιβαλλοντικού εγκλήματος. Τα αποτελέσματα των Παρατηρητηρίων Δικαίου Περιβάλλοντος που λειτουργούν στο πλαίσιο του προγράμματος, φέρνουν στο φως μια άνευ προηγουμένου νομοπαραγωγή διατάξεων δημοσίου δικαίου. Πολλές από αυτές νομοθετούν την ποινική ασυλία των παραβατών, αποδυναμώνουν τον περιβαλλοντικό έλεγχο και παροπλίζουν την ποινική δίωξη. Συχνά καθ' υπαγόρευση μνημονιακών δεσμεύσεων. Η παρακάτω Εισήγηση που παρουσιάστηκε στο Εκπαιδευτικό σεμινάριο «Περιβαλλοντικό Έγκλημα και Εφαρμογή της Οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη» στις 30 Νοεμβρίου 2017 στο Ηράκλειο υπό την αιγίδα του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου αποπειράται να αναδείξει μια τάση απορρύθμισης του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Χώρας μας.

Ι. Στατιστική θεώρηση

Στην Κρήτη υλοποιείται τα τελευταία 2 χρόνια ένα πρότυπο ερευνητικό πρόγραμμα καταγραφής και δημοσιοποίησης της περιβαλλοντικής εγκληματικότητας.

Την περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου 2015 - Αυγούστου 2017 οι Συντονιστές Δικηγόροι των Δικηγορικών Συλλόγων Ηρακλείου και Χανίων έλεγξαν στις Εισαγγελίες της Περιφέρειας Κρήτης 38.830 υποθέσεις και αποδελτίωσαν 963 περιβαλλοντικές υποθέσεις.

Ανέλυσαν τα δεδομένα στατιστικά και τα ανάρτησαν σε γεωπληροφορικό χάρτη, που εμφανίζεται δημόσια στον ιστοχώρο lifethemis.eu.

Κατά μέσο όρο, τα ποσοστά συζητήσεων - αναβολών κυμαίνονται στο 50%. Μόνο το 11% δικάζεται εντός ενός έτους. Μία στις τρεις υποθέσεις συζητείται 4,7 χρόνια μετά την τέλεση της πράξης. Το μεγαλύτερο ποσοστό υποθέσεων περιβαλλοντικής υποβάθμισης που απασχόλησαν τα ποινικά Δικαστήρια της Κρήτης αφορούσε (κατά σειρά δίωξης) σε αυθαίρετη δόμηση, μεταβολή αιγιαλού, εκκέρσωση δασικής έκτασης, εμπρησμό,

απόβλητα και παράνομη θήρα. Το 35% των παραπάνω εγκλημάτων τελείται εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000. Μόνο μία στις δέκα φορές επιβάλλεται πρόστιμο. Το 12% περίπου των περιβαλλοντικών υποθέσεων παραγράφεται.

Παράλληλα με την παρακολούθηση του βαθμού αποτελεσματικότητας της δίωξης, τα Παρατηρητήρια ασχολούνται και με τη μελέτη της νομοθεσίας.

Έτσι, παρατηρείται ότι το ποινικό δίκαιο του περιβάλλοντος αποτελεί ένα από τα λίγα πλέον εργαλεία περιβαλλοντικής προστασίας που έχουν απομείνει, δεδομένου ότι το διοικητικό δίκαιο αφορά πλέον αποκλειστικά στην περιβαλλοντική διαχείριση και οι δημόσιες υπηρεσίες σπάνια επιβάλλουν πρόστιμα, ικανά να αποτρέψουν μια παράνομη συμπεριφορά. Η μελέτη των Δικηγορικών Συλλόγων καταδεικνύει πως τα πρόστιμα δεν ξεπερνούν ποτέ τις 5.000 Ευρώ ανεξάρτητα από το αντικείμενο της οικονομικής δραστηριότητας.

Μέσα από τη συμμετοχή των Συντονιστών στη διαβούλευση νόμων διακρίνονται επίσης οι κατευθύνσεις της επερχόμενης νομοθεσίας. Έτσι, οι ρυθμίσεις για παράδειγμα του υπό διαβούλευση νόμου αναφορικά με τους περιβαλλοντικούς ελέγχους είναι εμφανώς προσανατολισμένες στον περιορισμό της κρατικής παρέμβασης (έλεγχοι μόνο εργάσιμες μέρες - αγωγή αποζημίωσης επενδυτή κατά κράτους). Αναφορικά με τις δασικές εκτάσεις και τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, ο Ν 4489/2017 εξαιρεί τους διαμορφωμένους οικισμούς από τους δασικούς χάρτες (οικιστικές πυκνώσεις). Την ίδια στιγμή ο Ν 4411/2016 προσφέρει αμνηστία σε πολυάριθμα εγκλήματα κατά της άγριας ζωής (τοποθέτηση δηλητηρίων, παράνομη υλοτομία, παράνομη θήρα). Το νέο περιφερειακό χωροταξικό σχέδιο της Κρήτης (ΦΕΚ 260/ΑΑΠ/9.11.2017) που συντάχθηκε χωρίς τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης σε εκτέλεση πρόβλεψης του Μνημονίου του 2012 (σελ. 32) προβλέπει βιομηχανικού τύπου επενδύσεις στον πυρήνα του δικτύου Natura 2000, δηλαδή εκεί όπου εμφανίζονται και αναπτύσσονται τα σπάνια αποθέματα ζωής του νησιού. Το 67% των πουλιών της Ευρώπης, το 15% των θηλαστικών, το 10 % των ερπετών και 1.896 είδη χλωρίδας, 169 από τα οποία δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στον κόσμο.

II. Νομοθετική θεώρηση

Από το 2010 και μετά παρατηρείται μια άνευ προηγουμένου νομοπαραγωγή διατάξεων δημοσίου δικαίου που νομιμοποιούν παράνομες δραστηριότητες. Αναλυτικά:

1. Νομοθετείται η ποινική ασυλία των παραβατών

Με το Ν 3843/2010 (άρθρο 6) για την «Τακτοποίηση ημιυπαίθριων χώρων, υπερβάσεων δόμησης και αλλαγών χρήσης», ο νομοθέτης ονομάζει το Ειδικό Πρόστιμο νομιμοποίησης πολεοδομικών αυθαιρεσιών, ως Πρόστιμο «διατήρησης για την αποκατάσταση περιβάλλοντος». Με το Ν 4014/2011 (άρθρο 9), ο νομοθέτης επιτρέπει σε «...υφιστάμενα έργα και δραστηριότητες δίχως περιβαλλοντικούς όρους, ή κατασκευασμένα κατά παράβαση περιβαλλοντικών όρων, μπορούν να αδειοδοτηθούν περιβαλλοντικά, στο σύνολο τους...». Το ίδιο ισχύει και για παράνομα έργα εντός περιοχών του δικτύου NATURA 2000 (άρθρο 10 του Ν 4014/2011). Με το Ν 4178/2013 (άρθρο 40) επιτρέπει δράσεις περιβαλλοντικού ισοζυγίου καταλύοντας κάθε έννοια περιβαλλοντικής αποκατάστασης κατά το ΠΔ 148/2009. Με το Ν 4467/2017 (άρθρο 2) δασικές εκτάσεις που εκχερσώθηκαν πριν το '75 για γεωργική εκμετάλλευση λαμβάνουν έγκριση επέμβασης και αλλάζουν χρήση. Με το Ν 4489/2017 (άρθρο 39) ο νομοθέτης εξαιρεί διαμορφωμένους οικισμούς εντός δασικών περιοχών από τους δασικούς χάρτες και τους διατηρεί ως οικιστικές πυκνώσεις.

2. Αποδυναμώνεται ο κρατικός έλεγχος

Ο Ν 4512/2018 (άρθρα 127 επ.) αλλάζει το καθεστώς ελέγχου του Ν 1650/1986 για το περιβάλλον (άρθρο 127, παρ. 4, στοιχείο ζ). Οι διατάξεις είναι πρόδηλα προσανατολισμένες στον περιορισμό της κρατικής παρέμβασης. Πολλές από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις καταστρατηγούν την έννοια της περιβαλλοντικής επιθεώρησης. Παρέχουν εκ προοιμίου ένα επιχείρημα υπέρ της οικονομικής δραστηριότητας και σε βάρος των φυσικών πόρων. Ένα δικαίωμα που χορηγείται και δεσμεύει διοίκηση και δικαστήρια να αφήνουν την ιδιωτική πρωτοβουλία τελικά ανενόχλητη στη δράση της, ακόμη και αυτή αν είναι επιζήμια για το περιβάλλον. Είναι προφανές ότι χωρίς την απειλή επαχθών μέτρων δεν θα επιτευχθεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων.

Το μέρος Δ του Ν 4512/2018 (άρθρα 127 επ.) τιτλοφορείται «Καθορισμός πλαισίου εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων και της αγοράς προϊόντων» και προβλέπει:

Άρθρο 128: Δανεισμός της έννοιας «εποπτεία» από το Δημόσιο Δίκαιο (π.χ. εποπτεύουσα αρχή) σε αντικατάσταση της έννοιας του «ελέγχου», που στέλνει ένα συγκυμμένο και αμφίσημο μήνυμα σε ελεγχόμενο και ελεγκτή.

Άρθρο 129: Ο έλεγχος δεν είναι κατασταλτικός.

Άρθρο 130: Οι επόπτες δίνουν πληροφορίες και κατευθυντήριες (άρθρα 141,142). Δεν επιβάλλουν μέτρα. Η εποπτεία τελείται σε σχέση εμπιστοσύνης και ορθής επικοινωνίας.

Άρθρο 133: Συστήνεται Δ/νση στη ΓΓ Βιομηχανίας στο Υποικ και όχι στο Υπουργείο Περιβάλλοντος που αναλαμβάνει την απλοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Αποτελείται από ένα τμήμα απορρύθμισης της νομοθεσίας (απλοποίηση αδειοδότησης και βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος), ένα τμήμα συντονισμού της Συγκέντρωσης (κάνει οριζόντιες παρεμβάσεις στην αγορά), ένα κεντρικό Μητρώο (τμήμα ψηφιακής καταγραφής), κλπ.

Άρθρο 134: Προβλέπει ομάδα 24 φορέων (υπουργείων, γενικών γραμματειών και άλλων δημοσίων φορέων) για το συντονισμό της εποπτείας. Είναι τόσα τα μέλη ώστε να καθίσταται αμφίβολη η σύγκλιση συνεδριάσεων, δεδωμένων των ετερόκλητων υποχρεώσεων και προγραμμάτων των φορέων.

Άρθρο 139: Το πρόγραμμα ελέγχων συντάσσεται από την ΟΔΕ.

Άρθρο 148: Οι έλεγχοι διενεργούνται κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες. Ο έλεγχος δεν πρέπει να επιβαρύνει τη λειτουργία του ελεγχόμενου. Ο ελεγχόμενος μπορεί να αρνηθεί την πρόσβαση στους διάφορους χώρους.

Άρθρο 151: Όταν διαπιστώνεται απειλή ή βλάβη για το δημόσιο συμφέρον, ο ελεγκτής επιβάλλει μέτρα και κυρώσεις που πρέπει να είναι αναλογικά και εύλογα αφού θέσει πρώτα προθεσμία συμμόρφωσης. Μέτρα και κυρώσεις επιβάλλονται μόνο όταν κανένα άλλο μέτρο δεν επαρκεί για την αποτροπή του κινδύνου.

Άρθρο 154: Οι ελεγκτές σέβονται το έννομο συμφέρον και τη φήμη του οικονομικού φορέα και τηρούν εχεμύθεια.

Άρθρο 155: Ο ιδιώτης μπορεί να αρνείται τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Άρθρο 157: Ο ιδιώτης μπορεί να καταγγείλει ατομικά τον ελεγκτή. Δεν γνωρίζουμε ακόμη νομολογιακά αν αυτή η διάταξη συνεπάγεται διεύρυνση του πλαισίου αστικής ευθύνης του ΕισΝΑΚ.

3. Το ποινικό δίκαιο παροπλίζεται

Ο Ν 4483/2017 (άρθρο 145) παρατείνει τη λειτουργία παράνομων εγκαταστάσεων εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 ανανεώνοντας την τριετία που είχε προβλέψει ο προγενέστερος Ν 4280/2014 (άρθρο 52, παρ.7).

Με το Ν 4411/2016 (άρθρο 8, παρ. 3α) προσφέρεται αδιάρκτα αμνηστία για τοποθέτηση δηλητηρίων, παράνομη υλοτομία, παράνομη θήρα, μεταφορά όπλου και έκθεση νεκρών θηραμάτων σε κοινή θέα, εφόσον η πράξη τους διώκεται με ποινή που φτάνει τα δύο έτη. Συγκεκριμένα:

- Τοποθέτηση δηλητηρίων, άρθρο 8 παρ. 1 ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/1.9.10 (ποιινή έως 2 χρόνια)

- Παράνομη θήρα με πλωτά & μηχανοκίνητα μέσα, 258 παρ. 1α, β σε συνδυασμό με 287 παρ. 5 του ΝΔ 86/1969 (ποινή έως 2 χρόνια)
- Παράνομη βόσκηση, άρθρο 39 του Ν 3585/2007 παρ. 2 άρθρου 38 παρ. 2 Ν 4055/2012 (ποινή έως τριών μηνών)
- Παράνομη υλοτομία αξίας έως 300 ευρώ άρθρου 268 του ΝΔ 86/1969 (κράτηση)
- Οργανωμένες κατασκηνώσεις χωρίς άδεια ΕΟΤ, άρθρου 9 και 10 του Ν 392/1976 (ποινή έως έξι μήνες)
- Παράνομη θήρα εντός ΚΑΖ, 254 παρ. 6 σε συνδυασμό με 287 παρ. 9 του ΝΔ 86/1969 (ποινή έως 2 χρόνια)
- Παράνομη υλοτομία αξίας έως 300 ευρώ άρθρου 268 του ΝΔ 86/1969 σε συνδυασμό με 381 ΠΚ (ποινή έως 2 χρόνια)
- Μεταφορά όπλου, θήρα χωρίς άδεια, ομαδική θήρα κ.α. σε περίοδο απαγόρευσης θήρας, άρθρα 251, 256, 258, 259 του Ν 86/1969 (κράτηση)

III. Η επίδραση των μνημονίων

Τα επενδυτικά σχέδια μεγάλης κλίμακας (Ν 3982/2011) συνιστούν καινοφανείς στρατηγικές υλοποίησης επενδύσεων και βασικό πλέον εργαλείο χάραξης πολιτικών στον τομέα του περιβάλλοντος. Μελέτη σκοπιμότητας δεν υπάρχει για αυτές, ενώ ο δικαστικός έλεγχος περιορίζεται σε διαδικαστικά ζητήματα. Εφόσον ο υποψήφιος επενδυτής αιτιολογήσει την επιλογή της τοποθεσίας εγκατάστασής της επένδυσής και αυτή είναι ασύμβατη με τον υφιστάμενο χωροταξικό σχεδιασμό, το Κράτος παρέχει νομοθετικά τις «εγγυήσεις» της χωροταξικής αναδιάρθρωσης και αλλάζει τις χρήσεις γης.

Όπως έχει διαμορφωθεί το επενδυτικό περιβάλλον από το Ν 3894/2010 για την υλοποίηση των στρατηγικών επενδύσεων, εντός δασών και προστατευόμενων περιοχών, ακόμη και εντός των πυρήνων αυτών ο νόμος επιτρέπει την εγκατάσταση μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, βιομηχανικές εγκαταστάσεις, αεροδρόμια, οδούς και σιδηροδρομικές γραμμές, αποκατασκευές και καλλιέργειες. Και ενώ από την παρ. 1 του άρθρου 6 Ν 3894/2010 σε συνδυασμό με το άρθρο 22 παρ. 1 Ν 3894/2010, παραμένει απαραίτητη για την εκτέλεση των σχετικών έργων η έκδοση ρητής πράξεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, η ΑΕΠΟ αντικαθίσταται από απόφαση Υπουργού.

Όλα τα παραπάνω συμβαίνουν με μια άνευ προηγουμένου διαδικασία «ταχείας αδειοδότησεως επενδυτικών προτάσεων», για την οποία ρητά γίνεται λόγος στην απόφαση ΣτΕ Ολ 528/2015.

Το πώς φτάσαμε όμως εκεί θα απασχολήσει σύντομα το νομικό κόσμο της Χώρας.

Παρακάτω, παρατίθενται ορισμένες μνημονιακές δεσμεύσεις που ενδεχόμενα απαντούν αιτιολογικά στη νομοθετική δραστηριότητα των επτά τελευταίων ετών:

1. «Η ταχεία αδειοδότηση κατασκευής και λειτουργίας επενδυτικών προτάσεων»¹

Σε εκτέλεση αυτής της μνημονιακής δέσμευσης εκδόθηκαν οι παρακάτω νόμοι:

Ν 3894/2010 (Fast Track) για την υλοποίηση των στρατηγικών επενδύσεων, Ν 3843/10 για τη λειτουργική τακτοποίηση αυθαιρέτων, Ν 4014/2011 και Ν 4178/2013 για την ετεροχρονισμένη αδειοδότηση έργων, Ν 4002/2011 για την τουριστική κατοικία (είχε προηγηθεί ο Ν 3766/2009 για την τακτοποίηση τουριστικών καταλυμάτων), Ν 3982/2011 επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης βιομηχανικών δραστηριοτήτων, Ν 4014/2011 απλοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

2. «Η επιτάχυνση της διοίκησης των Δικαστηρίων μέσω της εξάλειψης των καθυστερούμενων υποθέσεων»²

Ως αποτέλεσμα αυτής της μνημονιακής πρόβλεψης εκδόθηκαν οι παρακάτω νόμοι:

Άρθρο 4 του Ν 4043/2012, άρθρο 8, παρ. 3α του Ν 4198/2013 και άρθρο 8 του Ν 4411/2016 παρέχουν αμνηστία μεταξύ άλλων, και σε περιβαλλοντικά εγκλήματα όπως: Τοποθέτηση δηλητηρίων, Παράνομη υλοτομία, Παράνομη θήρα με πλωτά και μηχανοκίνητα μέσα, Θήρα χωρίς άδεια, ομαδική θήρα κ.α. σε περίοδο απαγόρευσης θήρας, Παράνομη βόσκηση, Οργανωμένες κατασκηνώσεις χωρίς άδεια ΕΟΤ, Παράνομη θήρα εντός ΚΑΖ, Θήρα ειδών που δεν επιτρέπεται το κυνήγι τους, Έκθεση νεκρών θηραμάτων σε κοινή θέα (βλ. πίνακα παραπάνω).

3. «Η κατάργηση νομοθεσίας (άδειες, κανόνες ασφάλειας, πολεοδομικές ρυθμίσεις) που άσκοπα περιορίζει την οικονομική δραστηριότητα»³

Προς αυτή την κατεύθυνση εκδόθηκαν οι παρακάτω νόμοι: Ν 4467/2017 αλλαγή χρήσης σε δασικές εκτάσεις, Ν 4489/2017 οικιστικές πυκνώσεις, Ν 4467/2017 αλλαγή χρήσης μετά από πυρκαγιά.

4. «Η απαλλαγή ακινήτων δημοσίου, ανακατανομή χρήσεων γης»⁴ και «Η αναθεώρηση και κωδικοποίηση νομοθεσίας δασών και δασικών εκτάσεων»⁵

Για την υλοποίηση της ανωτέρω υποχρέωσης εκδόθηκαν οι παρακάτω νόμοι:

Ν 4467/2017 Αναθεώρηση και κωδικοποίηση νομοθεσίας δασών και δασικών εκτάσεων, ΦΕΚ 260/ΑΑΠ/9.11.2017 Αναθεώρηση των 12 χωροταξικών σχεδίων με πρώτο το χωροταξικό της Κρήτης

1. σελ. 91 Μνημονίου 2010 (Ν 3845/2010).

2. σελ. 40 Μνημονίου 2012 (Ν 4046/2012).

3. σελ. 33 Μνημονίου 2012 (Ν 4046/2012).

4. σελ. 4 Μνημονίου 2012 (Ν 4046/2012).

5. σελ. 32 Μνημονίου 2012 (Ν 4046/2012)

5. Η Κυβέρνηση υποχρεούται να διατηρεί ελάχιστες ποσότητες αδιύλιστου πετρελαίου και παραγώγων πετρελαίου⁶ και να εξασφαλίζει την πρόσβαση τρίτων στη λιγνιτική παραγωγή ενέργειας⁷

Σε εκτέλεση αυτής της μνημονιακής προσταγής υπογράφεται στις 27.12.2017 η υπ. αριθμ. 27 Πράξη Σύστασης της Εθνικής Επιτροπής για τους Υδρογονάνθρακες του Ν 4001/2011 (ΦΕΚ Α΄ 204/28.12.2017). Η Επιτροπή φέρει τον παραπαιστικό τίτλο «Επιτροπή για την Ενέργεια και το Κλίμα» καθώς δε σχετίζεται με τις πολιτικές της ΕΕ για τη μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ενέργειας και τις ΑΠΕ, αλλά αποκλειστικά με την περαιτέρω ανάπτυξη της χρήσης των υδρογονανθράκων της Χώρας.

6. «Η Κυβέρνηση οφείλει να αντιμετωπίσει τους παραμένοντες περιορισμούς σε επιχειρηματικές και επενδυτικές δραστηριότητες και δραστηριότητες καινοτομίας...»⁸

Σε αυτό το πλαίσιο τέθηκε σε διαβούλευση το Νοέμβριο του 2017 το νομοσχέδιο των περιβαλλοντικών ελέγχων και στη συνέχεια ψηφίστηκε ο Ν 4512/2018 (άρθρα 127 επ.) που αναφέρεται παραπάνω.

Τί θα συνέβαινε άραγε σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 4512/2018 αν ο ελεγκτής του «Άγια Ζώνη II» ήθελε να ελέγξει το δεξαμενόπλοιο πριν τη βύθισή του στις 9.9.2017;

Οι ναύτες θα εμπόδιζαν την επιβίβασή του με το επικείμενο γιατί δεν είχε προηγουμένως οριστεί συνάντηση σε εργάσιμη μέρα και ώρα.

Ο κυβερνήτης θα αρνούταν τη χορήγηση της άδειας ηολογίου, τη λίστα του πληρώματος, την έγκριση του ελλιμενισμού, ισχυριζόμενος ότι υπάρχει κατατεθειμένη στο λιμεναρχείο.

Η ναυτιλιακή εταιρία θα εμπόδιζε την αυτοψία με την πρόφαση ότι πρόκειται για «κάρφωμα» ανταγωνιστών που καθιστά τον έλεγχο μεροληπτικό.

Ο δικηγόρος της «Άγιας Ζώνη II» θα ασκούσε αγωγή αποζημίωσης κατά του Σώματος Επιθεωρητών Περιβάλλοντος λόγω «υπέρμετρης βλάβης» στη φήμη και πελατεία του εντολέα του.

6. σελ 33 Μνημονίου 2012 (Ν 4046/2012).

7. σελ 33 Μνημονίου 2012 (Ν 4046/2012).

8. σελ. 33 Μνημονίου 2012 (Ν 4046/2012).

Χωρίς αυτόν τον περιβαλλοντικό έλεγχο η υπόθεση της Σαλαμίνας δεν έφθανε ποτέ στο Δικαστήριο. Η βύθιση θα ήταν έτσι και αλλιώς αναπόφευκτη. Συνεπάγεται ότι οι διατάξεις του Ν 4512/2018 καθιστούν εκ προοιμίου τον έλεγχο ένα «άσφαιρο όπλο». Διότι, τα εμπόδια που ο ως άνω νόμος θέτει στον ελεγκτή και ο φόβος της «ατομικής ευθύνης», όπου το κράτος (ίσως) δεν θα καλύψει πλέον το παίσμα του, αναιρεί τον προληπτικό χαρακτήρα, την αποτροπή της έλευσης μιας περιβαλλοντικής ζημίας, το σκοπό του ελέγχου, όπως τον διδαχθήκαμε από τις διατάξεις των άρθρων 6 και 28 του Ν 1650/1986.

IV. Συμπεράσματα

Ο περιβαλλοντικός έλεγχος αποξενώνεται από την καταστολή του περιβαλλοντικού εγκλήματος.

Το πεδίο του άρθρου 28 του Ν 1650/1986 περιορίζεται.

Το Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος αποδυναμώνεται.

Ο ΠΚ δεν επαρκεί για την περιβαλλοντική δίωξη καθώς δεν περιλαμβάνει αμιγώς περιβαλλοντικά εγκλήματα (άρθρα 264 επ.).

Ο Ν 4042/2012 δεν επαρκεί για την περιβαλλοντική δίωξη καθώς έχει περιορισμένο πεδίο (απόβλητα, ραδιενεργά, προστατευόμενα είδη και περιοχές).

Ο Ν 4037/2012 δεν επαρκεί για την περιβαλλοντική δίωξη καθώς έχει περιορισμένο πεδίο (πετρελαϊκή ρύπανση).

Τα χρήματα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος είναι δεσμευμένα (Πράσινο Ταμείο).

Η διαμεσολάβηση απειλεί το σύστημα αλληλοκάλυψης και ελέγχου μεταξύ των εξουσιών, την εξισορρόπηση των ανταγωνιστικών δυνάμεων σε κράτος και αγορά, τη συμμόρφωση και ενδεχόμενα την απονομή δικαιοσύνης σε κοινωνικά αδύναμες ομάδες.

Παρέχεται αμνηστία σε ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών εγκλημάτων.

Προάγεται η καινοτομία έναντι της προφύλαξης.

Διατηρείται η οικονομία του άνθρακα.

Παροπλίζεται ο μηχανισμός καταστολής της περιβαλλοντικής παραβατικότητας και καταλύεται εν τοις πράγμασι το άρθρο 191 II της ΣυνθΛΕΕ και η αρχή της πρόληψης.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

ΑΘΗΝΑ Μαυρομικάλη 23, Τηλ.: 210 3678800 (30 γραμμές), ΑΘΗΝΑ Μαυρομικάλη 2, Τηλ.: 210 3607521,
ΠΕΙΡΑΙΑΣ Φίλωνος 107-109, Τηλ.: 80 111 70 111, ΘΕΣ/ΝΙΚΗ Φράγκων 1, Τηλ.: 2310 532134,
ΠΑΤΡΑ Κανάρη 28-30, Τηλ.: 2610 361600

www.nb.org • e-mail: info@nb.org